

ס פ ר

ברכת פרץ

כולל קצת ביאורים
בפסוקי התורה ובמדרשי חז"ל
והם מסודרים על סדר פרשיות התורה

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שיהיה לתועלת לחזק את הלכבות
לתורתינו הקדושה ולעבודתו יתברך שמו

יראת ה' טהורה עמדת לעד לפ"ק
ובתוצאה זו דשנת תשל"ט באו בס"ד הרבה הוספות חדשות

ועתה יוצא לאור בעזרת השם יתברך
במהדורה חדשה עם תיקונים וסדר חדש
בני ברק
שנת טוב טעם ודעת למדני לפ"ק (תש"נ)

וכעת יוצא לאור בעזרת השם יתברך במהדורה חדשה
עם פענוח כל ראשי תיבות, ופיסוק, וחלוקת קטעים מחדש,
ובהוספת מאות מראי מקומות.

שנת תש"ע לפ"ק

הקדמה למהדורה החדשה

בשבח והודאה לבורא עולם שזיכנו להדפיס במהדורה חדשה את ספר
 "ברכת פרץ" למרן זצלה"ה ואלו הדברים שחידשנו בזה.

א. הדפסנו הכל מחדש באותיות גדולות ומרווחות להקל על הלומדים שיחיו.

ב. פתחנו את כל הראשי תיבות שבספר להקל על הקריאה והלימוד.
 כמו כן חילקנו את הספר לקטעים קטנים יותר והוספנו סימני פיסוק רבים
 המסייעים בהבנת הספר.

ג. הוספנו מראי מקומות במקומות רבים שהיה חסר והקפנום בסוגרים
 מרובעות כמו כן בדקנו את כל המראי מקומות ותיקנו במקום שנפל טעות
 בציון.

כמו כן תיקנו כמה טעויות דפוס ברורים והכל על פי הוראת מרן הגר"ח
 קנייבסקי שליט"א.

[ומלבד זאת לא שלחנו ידינו לתקן הלשון כלל אף במקום שהלשון
 קשה להבנה או שלא על פי דקדוק. שלא רצינו לשנות כלל מלשון קדשו
 של מרן זיע"א].

ד. בחלק הגימטריאות בדקנו את כל הגימטריאות, ובמקום שנפל טעות
 תיקנו, על פי הוראת מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א. כמו כן הוספנו ציטוטים
 של דברי חז"ל שציין אליהם, להראות איך מתאים הגימטריא ללשון חז"ל
 בדקדוק.

ה. הוספנו מפתח הענינים בראש הספר לפי הנראה תוכן הענין [כיון שמרן
 זיע"א לא עשה כותרות לענינים בתחילת כל ענין]. כמו כן הוספנו בסוף

מפתחות *

חומש בראשית

- (א) פרשת בראשית
בענין שיבוש בדעות - בחטא דעץ הדעת יג
שיבוש בדעות נובע מתאוות יד
הבטחות שלא מתקיימים החסרון בו שאינו מבין פירושה . . . טז
- (ב) עוד לפרשת בראשית
תשובה מיראה - בתשובת קין יז
- (ג) פרשת נח
אמונה בחוש - אמונת נח במבול כא
- (ד) פרשת לך לך
השתוקקות לרוחניות - אל הארץ אשר אראך כד
עבודה לשם שמים - עשיה בלי ידיעת המטרה כה
- (ה) לפרשת וירא
זהירות באיסור דרבנן - המלאכים אכלו בשר וחלב כו
- (ו) עוד לפרשת וירא
בענין יראת הרוממות - עבודת העקידה ביראת הרוממות כו
- (ז) פרשת חיי שרה
שונא מתנות יחיה - במכירת מערת המכפלה כט
- (ח) פרשת תולדות
רשעים כל ימיהם מלאים חרטות - במכירת עשו את הבכורה . . . לא
- (ט) פרשת ויצא
הוי גולה למקום תורה - הליכת יעקב לחרן לג

* המפתחות נערכו על ידי המו"ל.

הקדמה

בעזרת השם יתברך

אברך את ה' מאוד בפיו, ובתוך רבים אהללנו. אשר שם חלקי מיושבי בית המדרש, ולא מיושבי קרנות, והחייני וקימני ועד כה עזרני, לחבר ולסדר קונטרסים אלו. אשר רובם הגדול הוא אומר הבא מן החדש, ועלו לי ביגיעה רבה, [שאי אפשר לתאר על הכתב כל התלאה אשר מצאתני, עד שתהילה להשם יתברך זכיתי לסדר אותן ולהעתיק אותן וכו'], ומיעוטן מלוקט ממה שכבר נדפס בחלקי קהלות יעקב במקומות מפוזרין.

ולפי שהדברים באגדה אינם אלא כדי קונטרס קטן, צרפתי בתוכו גם איזו דברים מעניני שמעתתא השייכים לפסוקי התורה או למדרש חז"ל שעל פרשה זו.

ויהי רצון שיהיה כל זה לתועלת, לחזק הלבבות לאמונה שלמה, ולאהבת השם יתברך ויראתו, ולעסוק בתורה ובמצות לשם שמים באמת ובתמים כל הימים. ויהי רצון שנזכה ונחיה ונראה ונירש טובה וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא.

וכדי לקיים מצות כיבוד אב ואם, [כדתניא בקידושין (דף ל"א ע"ב) מכבדו בחייו מכבדו במותו] קראתי את שם הספר "ברכת פרץ" לזכר כבוד אאמו"ר הרה"ח ר' חיים פרץ ז"ל, [יום היארצייט ראש חודש ניסן], ולזכר אמי מורתי מרת ברכה ע"ה, [יום היארצייט ב' אייר], בגן עדן תהא מנוחתם, עדי יקיצו וירננו שוכני עפר בתחיית המתים והמה בתוכם, ויהי רצון שיהיה במהרה בימינו.

ויהי רצון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך, והשב שכינתך לציון עירך וסדר העבודה לירושלים, ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות.

וכו', רבזמן שיעשה אהרן כן שלא ביום הכיפורים הוא על הסדר ממש, עיין שם דבריו הנפלאים.

ומעתה לא קשה מידי מה שהקשה השאגת אריה ותיפוק ליה משום מלאכה ביום הכיפורים, דהא נפקא מינה לענין אהרן שנכנס לפני ולפנים שלא ביום הכיפורים. [ואף על פי שאהרן ודאי לא יכנס שלא כדין עם קטרת חסרה, מכל מקום התורה כתבה אמיתית ההלכה, שיש חיוב מיתה במקטיר קטרת חסרה, כיון שיש אפשרות למעשה כזו בלא חיוב מיתה בידי שמים או כרת אחר, ואמרו חז"ל אין מורזין אלא למורזין*] [מכות כ"ג ע"א].

[עוד] לפרשת אחרי מות

בפסוק ושמתם את חוקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם [ויקרא י"ח ה']. מהכא ילפינן בסוף מכות [כ"ג ע"ב] שכל היושב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה. [דהא האי פרשתא קמייירי באיסורי עריות, גם התחלת הפרשה כמעשה ארץ מצרים לא תעשו וכו' [שם ג'], עיקרו קאי באיסורי עריות. עיין בפירוש הרמב"ן ז"ל שם. ואהא כתיב אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. ללמד שנחשב כעושה מצוה]. ובגמרא מכות שם מבואר, דהוה דוקא

* גמ' ספר ברכות פרין של מין ז"ל, הוסיף טאן לכאך כסגנון אחר, וזה לשונו, ואף על פי שאהרן ודאי לא יכנס שלא כדין עם קטרת חסרה, מכל מקום התורה כתבה אמיתית ההלכה, שיש חיוב מיתה במקטיר קטרת חסרה, כיון שיש על פי בחירה יש אפשרות למעשה כזו, (בלא חיוב מיתה בידי שמים או כרת אחר), תורה היא ללמדנו פריש דריונים, אף על פי שלא יבוא למעשה לעולם. וכתיב נזטא אמרין במגדרין [ה' ע"א] [ע"א] דבן סורר ומורה לא היה ולא עניד לזנות, ולמה נכתב (משום) דחיש וקבל שטר, וכן בית המגנע לא עתיד לזנות מחמת הכי פרשו ולא שכיחי שיהו כולם יחיד, עיין שם.

כשבא דבר עבירה לידו וניצל ממנה. פירוש דדוקא כשהיה נדמה לו שיכול לעשות את העבירה, ויצרו תקפו לחטוא, והוא התגבר וכבש את יצרו, דאז נחשב הוא כעושה מצוה.

ורבינו יונה החסיד ז"ל בשערי תשובה (שער ג' אות ט') מפרש הא דיושב ולא עבר עבירה נידון כעושה מצוה, לפי שבאמת בשעה שהאדם מתגבר וכובש את יצרו ונמנע מעבירה, מקיים אז מצות עשה של יראה. [דיראה הוא מצות עשה דאורייתא, שנאמר [דברים י" כז] את ה' אלקיך תירא]. והוה מעיקרי מצות יראה, לכבוש תאוותיו ולהתגבר על יצרו שלא יחטא, עיין שם.

והכי מוכח בכמה קראי דכתיב בהו ויראת מאלקיך [ויקרא כ"ה ל"ו, ועוד] והכוונה שלא תחטא. וכבבא מציעא [גי' כ'] אמרין כל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת. פירוש כל דבר המסור ללב ואין אנשים מכירים חטאו, והוא יכול לומר לטובה נתכוונתי וכיוצא בזה, בזה נאמר במיוחד ויראת מאלקיך, שהקדוש ברוך הוא חוקר לב ובוחן כליות, ולפניו יתברך נגלו כל תעלומות, וצריך אתה לירא מהשם יתברך ולא לחטוא. הרי דענין מצות יראה היא שתביאנו לירא זהירות מלעבור על מה שאסרה תורה.

וכן ביאר רבינו יונה ז"ל שם [באות ד'] מה שאמרו חז"ל [עבודה זרה ל"ה א'], מדרש רבה שיר השירים א' י"ח] חביכים דברי סופרים יותר מיינה של תורה, לפי שבקיומם של דברי סופרים מקיים מצות יראת שמים. שהרי עיקר תקנות חכמים וגזרותיהם הם לגדור גדר ולעשות משמרת כדי שלא יפגע באיסור, ורוב הוהירות והגדר וההרחקה מן האיסור זהו מעיקר המורא, [היינו מצות עשה דיראה], ועל כן חביבין דברי סופרים כו', כי גדריהם וגזרותיהם מעיקרי היראה וכנ"ל. ומצוות היראה שכו הרכה כנגד מצוות רבות, כי היא [היראה] היסוד להן וכו', עיין שם כל דבריו הקדושים. המתבאר מכל הנ"ל הוא, דהיראה היא היסוד המביאו לירא קיום התורה ושמירתה.